

Reisicümhur İstanbulda

Millî Şef bu sabah Kızılay aş evlerinde tetkiklerde bulundular

Sahibi ve Umum Negriyat Müdürü
hakki tarık us
Basıldığı yer:
YAKIT MATBAASI
Ankara Caddesi YAKIT Yurdu

22

ILK KANUN 1942
S A L I

Numara: 1183 Sene: 4
Tel: 23872 Posta kutusu: 214

Bu Akşam

LAVAL NE
YAPILIR?

Yazan: SADRİ ERTEM

L AVAL'm gazetecilere verdiği
demek onun yeni bir harekete
geçmek üzere olduğu hâsinin vermek
tedir.

Laval Fransanın Almanyanın safe-
ri ile kurtulacağına, Darlan Amerika-
nın Fransıyı kurtaracağına, dâ Göl
İngiltere ile işbirliği ile kurtuluş yo-
lunun açılacağına kanıdır.

Düğü de Darlan da Almanyaya karşı
muharipçiler. Laval ise henüz muha-
rip değildir. Lavalın İngiltere yerine
Almanya ile işbirliğini istemesine se-
be olan fikirleri burada tekrar ede-
cek değiliz. Onun prensiplerini daha
önce bu sütunlarda bir hayli tetkik
ettik. Bu nokta üzerinde durmayaca-
ğız.

Lavalın davasını tahakkuk ettir-
mek için 1940 danberi kıştuğu yol za-
man zaman medler, cezaları yaptık
tan sonra bugün en yüksek merkeze
sine erişmiştir. 1940 da Laval Fran-
sası — Alman işbirliğini tahakkuk et-
tirmek için fiili teşebbüsler yapmıştı.
Fakat Vişî o zaman Lavalın görüş-
tarzını kabul etmiyordu. Neşekim LA-
val bu görüş tarzı yüzünden Mareşal
Petelin hâletliğinden çıkarıldı. Kabil
neden atıldı. Laval ikinci defa Vişî
hükümetinde yer aldıktan sonra bir
rakıta, işe yeniden başladı. Fransanın
muharip Almanyaya yapabileceği yar-
dımın ne olabileceğini kademeli bir
surette tesbit etti. Bu görüşe göre Fran-
sa garp Avrupasında nizami muhafaza
eden bir unsur olacaktır. Bu suretle
Almanyanın Fransıda fazla miktarda
jandarma kuvveti bulundurmamasına 16
zum kalmıyacaktır. Vişinin Lavalın iş-
başına getirmekle yaptığı büyük hiz-
metlerden biri Fransanın başında Al-
manyanın itimat edebileceği bir şah-
sın bulunmasıdır.

Laval bu vazifeyi yaptı, bundan
sonra Fransız işgillerinin Alman harp
anayirine yardım etmelerini temin e-
decek kararlar aldı. Şimdiye kadar
umulduğu kadar olmasa da bir mik-
tar [99] göndermeğe muvaffak oldu.
Bu vazife Almanyanın harp kabili-
yetini arttırma bakımından kıymet-
siz teşekkül edilemeyecek bir hâdisedir.

Laval mareşal Petelin salâhiyetle-
rinin tamamına üzerine aldıktan sonra
bu faal bir Fransanın bahsetmeye-
cekti. Bu Fransa ne olabilir?

Dâ Göl ve Darlan'a bir nazire olarak
Fransızları yeniden silâhlandırarak
Almanlarla cephe birliği mi yapmak
istiyor?

Bunun göre görünü-
r. Bu defa Fransa düşmanına
karşı harbetmedikten sonra şimdi bu
düşman hesabına silâha sarılır mı?
Buna imkân tasavvur edilemez. Böyle
bir hareket tasavvur edilse bile küt-
leli silâhlandırılacak Fransız kuv-
vetleri miher orduları yanında zav-
bir anda bozgun unsuru olmazlar mı?
Fransada 1940 danberi devam eden
hâletki ruhuyı iyi bilen Almanyanın
Fransayı silâhlandırmaya yanaşaca-

Millî Şefimiz Topkapı aşevinden çıkıyorlar.

Reisicümhurumuz Millî Şef İsmet
İnönü dün gece Savarona yatılı Mu-
danyadan şehrimize dönmüştür.
Millî Şefimiz bu sabah saat dokuzda
yattan ayrılarak şehre çıkmışlar ve
doğruca Topkapıdaki Kızılay aşevine
girmişlerdir. Reisicümhurumuza vali
ve belediye reisi doktor Lütfi Kırdar.
la Kızılay aşevini idare heyeti reisi
İstanbul mebusu Sadettin Uraz refa-
kat etmişlerdir. İnönü Topkapı aşı-

winde bugün dağıtılan etli fasulyeden
yemişler, çok beğenmişlerdir.
Millî Şef Topkapıdan sonra Lâleli
aşevini de ziyaret ederek tetkiklerde
bulunmuşlardır. Millî Şef buradan ay-
rılırken Sadettin Urazla doktor Lütfi
Kırdarı "Aşevleri muvaffak olmuş
bir eserdir," diye taltif etmişlerdir.

(Millî Şefimizin Bursalılara hitabı
2. sayfamızdadır.)

Orta Don bölgesinde Almanlar batıya doğru çekiliyor Ruslar Rostofa 110 kilometre yaklaştılar

Moskova, 22 (A.A.). — Orta Don
bölgesinde Almanlar, karmakarıklık
lır halde batıya ve cenup batıya doğ-
ru çekilmektedirler. Dünkü pazartesi
günü, Sovyetler yapmış oldukları ta-
arruz neticesinde 15 mil arazi kazan-
mışlardır.

Cepheden alman bir telgrafta Sov-
yetlerin Rostofa 110 veya 120 kilomet-
re mesafede bulundukları ve Alman-
ların karla örtülü olan muharebe
meydanını terketmekte ve bu meydan
da darmadağın bir halde silâhlar ve
elbiseler bırakmakta oldukları bildir-
ilmiştir.

Almanlardan birçok meskün mahal-
ler geri alınmıştır. Sovyet kıtaatı,
mühim miktarda gazime ve birçok
esir almışlardır.

Stalingrad cephesi ile merkez cep-
hesindeki tasarruz devam etmektedir.
Almanlar, yeniden 3200 kişi kay-
betmişler ve 540 esir vermişlerdir.

Son saatte haber verildiğine göre,
Sovyet kütaları, Rostofun 125 mil şı-
gını tahmin etmek mümkündür. Nihai-
yet denemeli ki Almanyadaki Fransız
esirleri silâhlandırılarak şark cephesi
ne sevk edilebilir.

Bir defa kütle halinde Fransız esir-
lerinin şark cephesine sevk; Fransıda
silâh altına yeniden asker toplamak,
tan daha güç olan bir şeydir. Vâkın
esirlerin ordular teşkil ettiği görülme-
miş değildir. Fakat Fransız esirleri,
bir Almanyaya tarafından silâhlandırıl-
rak Almanyaya hesabına şark cephesine
sevkı kolay değildir. Aynı zamanda
Almanyada bulunan Fransız esirleri
ziyaret işlerinde hizmet ettirilmeğe-
dir. Onları cephelelere göndererek tar-
kalari boş bırakmak daha kârlı ve em-
niyetli değildir.

Bu vaziyet karşısında Lavalın ko-
munizme karşı nazari harp ilân etme-
si ve Fransıda Sovyet düşmanlığını
teşirp etmesi, lejyonlara biraz daha
gönüllü toplayabilmesi, bu suretle
Fransıda mihere yakın bir manevi
cephesini yaratmak istemesi mümkündür.
Lavalın hareketli Fransası başka ne
yapabilir?

malinde ve biraz doğusunda bulunan
Millerovo demiryolunun mühim dü-
ğüm noktasını geçmiş bulunuyorlar.
(Doğu cephesine dair diğer
yazılar 2. sayfamızda)

Günün Manası

İbret alalım!

Yazan: BİR MUHARRİR

BUGÜNKÜ yazısında arkadaş-
mız Abidin Daver, Amerikada
tasarruf tedbirlerine dair birkaç mi-
sal veriyor ve bundan ders almanızı
tavsiye ediyor. Meselâ, en çok kolay
yaptırılan emlekeler, Japonların e-
line geçtiği için bu madde Amerikada
kıtlık, iğine diğ macunu vesaire ko-
nan tüpler kalaydan yapılmaktadır.
Amerikada boğalın tübü geri verme-
yince yeni silâhı alamıyormuşsunuz. O
rada demir istihsalı kıt olmadığı hal-
de bu maddenin tasarrufu için de e-
saslı tedbirler alınmıştır. Bütün hur-
da ve lüzumsuz demirler halktan top-
lanıyor. Her evin önünde yığın yığın
demir vesair maddenî eşya görünüyor.
Büyük otellerde suraya buraya kon-
muş kablolar için halk lüzumsuz anah-
tarlarını almaktadır.

Bu tasarruf tedbirleri yalnız Ame-
rika gibi zengin memleketlere münhas-
ır değildir. Fransıda bir senedenberi
hurda eşyayı toplamak ve sanayiye
kullanmak için teknik bir enstitü ça-
lışmaktadır. Almanyada geçen cihan
harbindenberi bu iş ne kadar iler-
lettiği malumdur. Bu harpte, Berlin
de, hurda eşyadan, bithassa eski ka-
ğıtlardan yapılmış yeni maddelerin
bir sergisi açıldı. Orada, sıkıştırılmış
kâğıt ve mukavvadan yapılmış çeşit-
li kütüphane, çekiciler, şiseler, bisiklet par-
çaları ve daha birçok eşya teşhir e-
dildi. 1936 senesinde, Almanyada eski
kâğıtlar yekûnu 600 bin tonu bul-
du.

yordu. Harp içinde bu miktar bir mil-
yona gümüşür. 1941 senesinde yalnız
mektuplar 10 bin tona kullanılmış ka-
ğıt vermişlerdir.

Görüş hurda eşyayı kullandırı-
r hale sokmak için hususi bir teknik ve
ayrı bir sanayi lazımdır. Fakat bunun
bir kısmı Türkiyede de mümkündür. Mes-
elâ Türkiyede de kaşay azdır. Tübe
çok ilthyaz vardır. Boş tüpleri halktan
sığın toplamıyoruz? Lüzumsuz anah-
tarları, demir parçalarını sığın topla-
mıyoruz? Kaç kere yazardık ve yaza-
dık: Bu vazife ulusal ekonomi ve art-
tırma kurumuna düşer. Kuru kuruya
tasarruf haftası yapmak ve vedize
yağdırmak kâfi değildir. Beyoğlu'nda
bazı cenebi hayır müesseseleri, kendi
tebaalarından boş kütüphane, battı le-
naripleri topluyor ve kendi fakirleri
için bir gelir kaynağı yapıyorlar. Ba-
zi cenebilerin evinde lüzumsuz eşyayı
atmağa mahsus büyük kutular var.
Her ay bir memur gelir, bu kutuları
açar, içindekileri alır gider.

Türkiyede cenebilerin bile kolay-
ca tatbik ettikleri bu usule şimdiye
kadar bizim basırmayışımız, tasar-
ruf mefhumunu hâlâ nazari ve edebi
o'r safhada bıraktığımızı gösterir.
Amerikadan, Fransadan, Almanyadan
ilb... değilse, Beyoğlu'ndan ibret
alalım!

Varlık vergisi

Bugün 3 milyon lira yatırıldı

Bankaların kredi muamelesi ve
mal satışları serbest bırakıldı

Bayram münasebetiyle indirilmiş
olan varlık vergisi istisnaları bu sabah
yeniden asılmıştır. Ve bir çok mükel-
lefier maliye gubelerine müracaat e-
derek kendilerine taradilen vergi mik-
tarlarını öğrenmeye başlamışlardır.

Diğer taraftan öğrendiğimize göre
bazı kimseler menfi dedikodular ya-
parak, vergi komisyonunun tekrar top-
lanacağını, vergilerin bir kısmının in-
direceğini yaymışlardır. Bu haberler
salsızdır. Bu gibi söylentileri çıkaranlar
hakkında şiddetli takibat yapılacak
ve sürgün cezasile cezalandırılacak-
lardır.

Yalnız kanunun bahsettiği salâhî-
yetler çevresinde içinde komisyon tek-
rar toplanarak unutulmuş olan kim-
selere vergi tarhedilecektir. Verginin
tâmin edilen miktarının inmesi de
de asılsızdır. Zaten kanun bu husus-
ta sarıh olarak mükellefleri tenvir
etmektedir.

Mükellefler maliye gubelerine mül-
racaat ederek vergilerini ödemeye
başlamışlardır. Bugün üç milyondan
fazla vergi ödenmiştir. Diğer taraftan
bazı müesseselere de haciz yapılmış-
tır.

Tahsilâta devam edilmektedir.
Vergiye ödemek için kanun 15
gün müddet koymuştur. Bu müd-
det içinde her mükellefin kendi-
sine tahakkuk ettirilen miktarı ö-
demesi lâzımdır. Listeler ayın 17
nci günü asılarak ilân edilmiş ol-
duğuna göre 15 günlük müddet
1. kânunusani günü akşamı bitmek
tedir.

Bir kânunusani cuma günü kanu-
nen tatıldır. Resmi tatillerin ertesi
günü, cumartesiye rast geldiği takdirde
de cumartesi günleri de tatil tam o-
larak yapılır. Bu itibarla ayın ikinci
cumartesi günü de resmi daireler ka-
paldır. Ertesi gün de pazardır. Bu
takdirde müddet gelecek ayın dördün-
cü pazartesi akşamı bitmektedir.
Böylelikle mükellefler vergilerini ya-
tırabilmek için dört gün kazanmak-
ta dırlar.

Varlık vergisinin tavassuz etmesi
ve mükelleflerin vergilerinin ilân edil-
mesi dolayısıyla muvakkat bir zaman
için kaldırılmış olan kânkaların kredi
muamelesi yeniden başlamıştır.

Kredi muamelesi yapıldığı gibi, her-
kes mallarını satmakta serbesttir.

Suat Hayri Ürgüplü kongreyi açıyor.

Parti vilâyet kongresi bu sabah toplandı

Suat Hayri Ürgüplü millî birliği tobarüz
ettiren bir açış nutku söyledi

Parti vilâyet kongresi bu sabah sa-
at onda Eminönü halkevinde toplan-
mıştır. Kongrede delegelerden başka
İstanbul mebuslarından bazıları, üni-
versite rektörü Cemil Bilsel, basın
birliği İstanbul mmtakası reisi Hakkı
Tariik Us, vilâyet ve belediye gube-

müdürleri ve bir çok partîliler hazır
bulunmuşlardır.

Parti vilâyet idare heyeti reisi Su-
at Hayri Ürgüplü kongreyi açmış ve
kongre için bir reis seçilmesini teklif
etmiştir. İntihap açık reyile yapılmış
(Arkası: Sayfa 2, Sütun 3 de)

Zelzele Erbaada büyük hasar yaptı İnsan kaybı fazla Niksarla Takatta hasar ve kayıp az

Tokat ve Ankaradan gelen haberle-
re göre Erbaa, Tokat, Niksar ve Al-
musa zelzele büyük hasara ve in-

sanca ağır zayıyata sebep olmuştur.
Zelzele evvelki gün saat 17.05 de
vukuş gelmiştir. En büyük hasar ve
zayılatın Erbaada olduğu tahmin edil-
mektedir. Hemen hemen bu kazada
yıkılmamış tek bir ev kalmamıştır.

Tokat valisi sarımsıyı müteakip
Erbaaya gitmiştir. Erbaa kaymak-
amı ve jandarma kumandanı yaralı o-
larak enkaz altından çıkarılmışlardır.
Telgraf ve mal müdürlüğünün ve ba-
zi posta memurlarının ölenler arasın-
da bulunduğu anlaşılmıştır.

Erbaada ve Tokattan başka Ordu,
Sivas, Kastamonu, Bursa,
Fatşa, Kayseri ve Zaratada yer sar-
sındıkları vukuş gelmiştir. Ordudaki
silâhları vukuş gelmiştir. (Arkası: sayfa 2, Sütun 1 de)

İmparatorlar tarihinde efeler ve zorbalar Zeybek Karahaydarlar

Osmanlı tarihinden alman kısa ve
kısa olduğu kadar alakalı olan bu
tarihi tefrikayı
Yarın Haber refikimizde
Okumaya başlayacağız.

Bir genç kadın Beş aylık çocuğunu kuyuya atarak öldürdü

Bugün saat 15 sularında Şehremini-
ründe genç bir kadın beş aylık çocu-
ğunu kuyuya atarak öldürmüştür.
Şehremininde Kovacılar caddesinde
112 numaralı evde Rıza ile genç ka-
rısı Behiye oturmakta dırlar.

Rıza, bundan bir müddet evvel va-
zite ile İstanbul'a terk etmiş, genç
karısını yalnız bırakmıştır. Kadın bu
sırada bir yavru dünyaya getirmiş ve
ismi Huriye konmuştur.

Behiye bugün saat 15 sularında beş
aylık çocuğunu kucagına alarak he-
nüz anlaşılmayan bir hâletle ruhiye-
le çocuğunu feci bir akibete doğru
götürmeye başlamıştır.

Behiye, Aksarayla Şehremini ara-
sındaki arsalarda bulunan kuyular
kula birinin öfüne gelmiş, kimsenin
görmediğine hükmettiği bir sırada
çocuğunu kuyudan içeri atmıştır.

Bu hâdiseyi görenler hemen kara-
kula haber vermişler, yetişen polisler
kadını yakalamışlardır. Biraz sonra
da vaka yerine bir itfaiye grubu gel-
miş, çocuğun cesedini kuyudan çıkar-
mıştır.

Rommel kuvvetleri Trablusta mütema- diyen çekiliyor

Londra, 22 (A.A.). — Almanlar
Trablusta elan çekilmektedirler.
Rommel kuvvetlerinin arabaları ile
lemaş temin edilmiştir.

Roma, 22 (A.A.). — İtalyan ordu-
ları umumî karargâhının 941 nume-
ralı tebliği:

Sirte'de az faaliyet görülmüştür.
Tunus'ta faaliyet artmış ve cereyan
eden şiddetli çarpışmalar esnasında
düşman baskıları püsürtülmüş ve
bir kaç esir alınmıştır.

Hazım hastahane- den çıkı

Şehir tiyatrosunun sevimli sanat-
kârı Hazım Körmüklü hastahane-
den çıkmış bulunmaktadır. Hazım, neka-
bat devrini geçirinceye kadar sahne-
de göreviyeceğiz. Sevimli sanatkâre
geçmiş olsun der, eski sihat ve ne-
şesini bulmasını temenni ederiz.

Geniş şehir tiyatrosu sanatkârların-
dan Neyyire Ertugrul ise uzun zaman
dır hastahane tedavî altındadır. Kıy-
metli sanatkârimiz Neyyire Ertugru-
la da aklı şifalar temenni ederiz.

